

Život s medvjedima

Bilten LIFE DINALP BEAR projekta 2016

Brojanje medvjeda pomoću genetike – posljednje faze

GPS praćenje kretanja medvjeda

Sanduci za kompost »otporni na medvjede« drže medvjede
podalje od vašeg dvorišta

Pastirski psi čuvari pomažu stočarima u zaštiti stoke

Zvučne plašilice duž slovenske željeznice spašavaju živote medvjeda

U Hrvatskoj: Otvorene info točke projekta LIFE DINALP BEAR

LIFE
DINALP
BEAR

LIFE13 NAT/SI/000550

Dragi čitatelji!

Međunarodni projekt LIFE DINALP BEAR napreduje punom brzinom. Analize i provedba dobrih praksi teku po planu, a dosad provedene projektne akcije pružile su nam važne i zanimljive uvide. Rezultati će osigurati utiranje puta prema uspješnom suživotu čovjeka i medvjeda te održivom upravljanju ovom karizmatičnom zvijeri na međunarodnoj razini.

Na kraju druge godine trajanja projekta, donosimo vam novo izdanje godišnjeg biltena u kojemu sažimamo neke od najzanimljivijih događaja i najpoučnijih zaključaka. Nadam se da će prikazane novosti zadovoljiti vašu znatiželju i pružiti vam uvid u projektne akcije koje su provedene u suradnji četiriju zemalja, a sve s ciljem implementacije zajedničkih smjernica za upravljanje smeđim medvjedom na razini populacije.

Uživajte u čitanju.

Nives Pagon

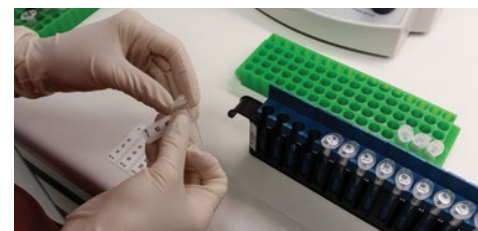
Sadržaj

Brojanje medvjeda pomoću genetike – posljednje faze	3
GPS praćenje kretanja medvjeda	4
Sanduci za kompost »otporni na medvjede« drže medvjede podalje od vašeg dvorišta	6
Pastirski psi čuvari pomažu stočarima u zaštiti stoke	7
Medvjedi interventni timovi u projektnom području	8
Zvučne plašalice duž slovenske željeznice spašavaju živote medvjeda	10
Kako smanjiti stradavanje medvjeda na cestama? - Mi znamo	11
Postanite „medvjedu prijateljski“	12
Učinkovita komunikacija s javnosti je ključna	13
U Hrvatskoj: Otvorene info točke projekta LIFE DINALP BEAR	14
Porast nepotrošne uporabe medvjeda i „medvjedu prijateljskih“ proizvoda u Hrvatskoj	14

Brojanje medvjeda pomoću genetike – završne faze

Važan dio zadatka praćenja populacije medvjeda u okviru projekta jest i procjena veličine populacije primjenom neinvazivnog genetskog uzorkovanja. Moramo znati o kojem se broju medvjeda radi kako bismo mogli upravljati njima. Organizirali smo intenzivno tromjesečno sakupljanje uzoraka u područjima na kojima obitavaju medvjedi u Sloveniji i Hrvatskoj krajem 2015. godine. U ovom periodu preko 3000 volontera (uglavnom lovaca i šumara) sakupilo je gotovo 4500 uzoraka medvjedeg izmeta. U Alpama, gdje populacija medvjeda raste, nastavit ćemo sakupljati uzorke tijekom trajanja projekta kako bi u realnom vremenu mogli pratiti širenje medvjeda u ovim područjima.

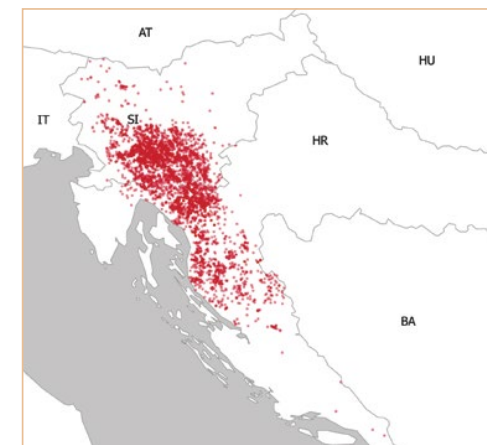
Kad su uzorci prikupljeni, započela je druga faza zadatka: genotipizacija i rezultati. Iako u ovom dijelu posla imamo dovoljno iskustva i iako smo mogli koristiti „stare“ metode koje smo koristili ranije, projekt LIFE DINALP BEAR temelji se na polaganju temelja za budućnost. Stoga smo odlučili unaprijediti naše metode.

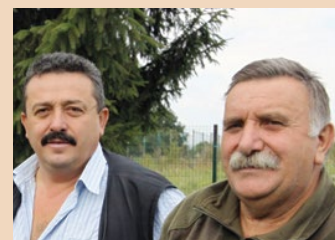
Jednom kad pristigne u laboratorij, uzorak ulazi u bazu podataka. Nakon pred-procesuiranja u laboratoriju uzorci su spremni za ekstrakciju DNA.

Genetika je među najbržerastućim znanostima današnjice. Uložili smo mnogo truda kako bismo analizu učinili bržom, jeftinijom i pouzdanijom. Automatizirali smo ekstrakciju DNA korištenjem robotike, a također smo i među prvim laboratorijima u svijetu koji su se prebacili na „Next Generation Sequencing“ (Sekvencioniranje Nove Generacije) kad je ovaj tip posla u pitanju. Uložili smo mnogo truda u sve ovo, ali smatramo to dugoročnim ulaganjem koje će značajno pojeftiniti i ubrzati genetičko praćenje medvjeda (i drugih vrsta) u budućnosti.

Nakon primjene novih metoda, prve ćemo rezultate pomoću Geo Database internet baze podataka moći podijeliti početkom 2017. godine.

Karta mjesta nalaza neinvazivnih uzoraka pristiglih u laboratorij od rujna 2015. do kraja prosinca 2016. godine. Većinu uzoraka poslali su volonteri.

Projekt LIFE DINALP BEAR svakako poboljšava zaštitu i upravljanje smeđim medvjedom u Hrvatskoj. Jedan od najvažnijih uvjeta za donošenje dobrih upravljačkih odluka jest veličina populacije. Članovi naših lovačkih udruga zato su sudjelovali u intenzivnom sakupljanju uzoraka izmeta smeđeg medvjeda u jesen 2015. godine. Nestrpljivo iščekujemo rezultate analize.

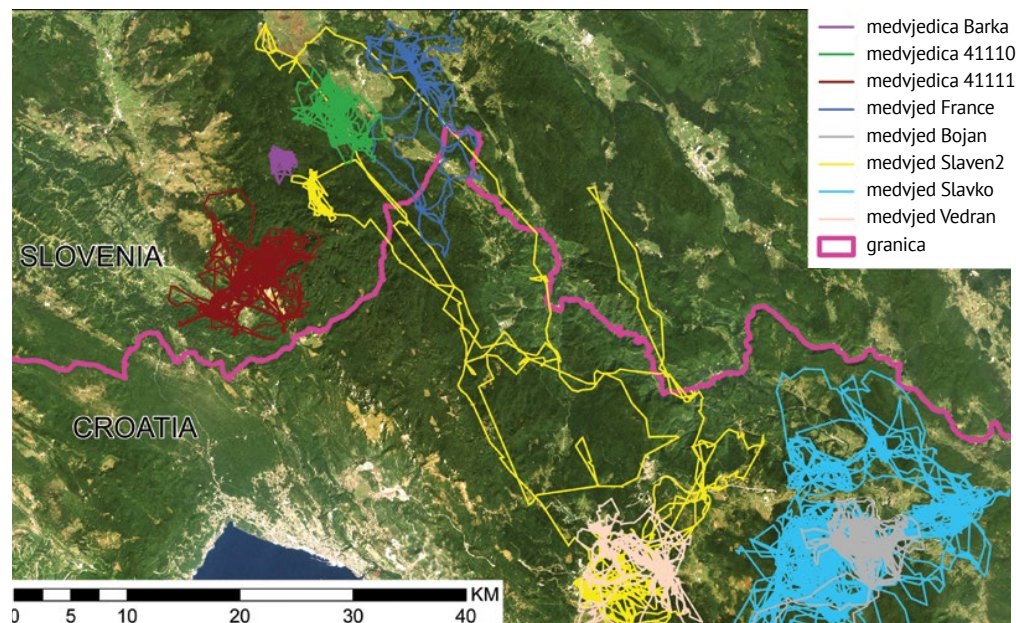
Mladen Milohnoja, lovačko društvo „Kapela“, Jezerane, Hrvatska
Miko Pavlović, lovačko društvo „Jelen“, Vodoteč, Hrvatska

GPS praćenje kretanja medvjeda

U okviru projekta LIFE DINALP BEAR planiramo GPS telemetrijskim ogrlicama opremiti čak 22 medvjeda. Ovako prikupljeni podaci znanstvenicima pružaju važne informacije koje im pomažu bolje razumjeti ponašanje medvjeda koji žive na projektnome području, ali im omogućava i praćenje učinkovitosti projektnih aktivnosti. Neke od ogrlica imaju i ugrađene video kamere koje nam pružaju uvid u intiman život medvjeda iz njihove perspektive. Medvjede hvata iskusna ekipa na terenu uz podršku veterinara, a prilikom hvatanja koriste posebne zamke i/ili injekcijske puške s visokih čeka. Na području talijanske Autonomne pokrajine Trento dosad su ogrlicama označena četiri medvjeda: trogodišnja ženka praćena od 21/8/2015 do 6/09/2016, 8-10-godišnji mužjak koji je izgubio orglicu 12 sati nakon hvatanja, 13-godišnja ženka praćena od 15/10/2015 do 16/4/2016 i 1,5-godišnja ženka praćena od

6/09/2016 čija ogrlica još uvijek funkcionira. Cilj je pratiti medvjede koji iskazuju konfliktna ponašanja te učinkovitost mjera sprečavanja konflikata na žarišnim mjestima. Ženke se uglavnom kretale u manjem području oko doline rijeke Adige, učestalo posjećujući područja s raznim usjevima, ali nisu stvarale stvarnu štetu zaštićenoj imovini poput npr. košnica.

U Sloveniji su dosada GPS telemetrijom označena također četiri medvjeda. Jedan od njih koji često prelazi granicu Slovenije i Hrvatske, medvjed Franc težak 175 kilograma, opremljen je oglicom s video kamerom. Telemetrijski podaci koriste se kako bi se bolje shvatilo na koji način hranilišta privlače medvjede i koliko su kante za otpatke „otporne na medvjede“ zaista učinkovite u sprječavanju medvjeda da prilaze otpadu. Uz pomoć telemetrije pronalazimo i medvjedi izmet. Uzorci izmeta koje smo dosad sakupili upućuju na zaključak da su se medv-

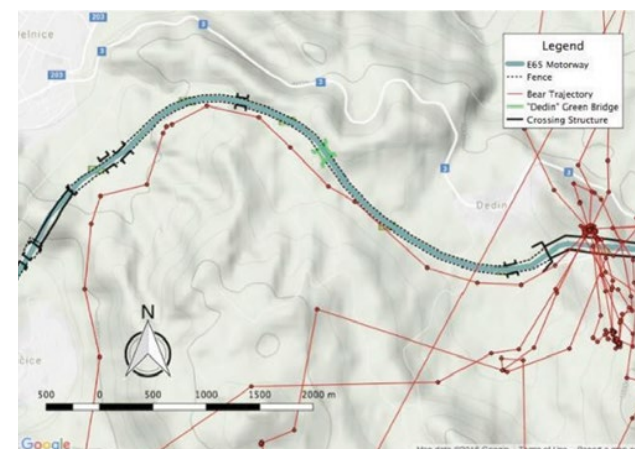

Kretanja medvjeda zabilježena radio-orglicama unutar projekta LIFE DINALP BEAR duž slovensko-hrvatske granice.

jedi u jesen 2016. godine uglavnom prehranjivali plodom bukvice kojeg je ove godine bilo u izobilju.

U Hrvatskoj je u okviru projekta 5 različitih medvjeda dobilo GPS ogrlice, a jedan je svoju svukao preko glave nekoliko dana nakon što je bio označen. Telemetrijski podaci pokazuju koliko često i gdje medvjedi prelaze autocestu Zagreb-Rijeka. Četiri označena medvjeda pre-

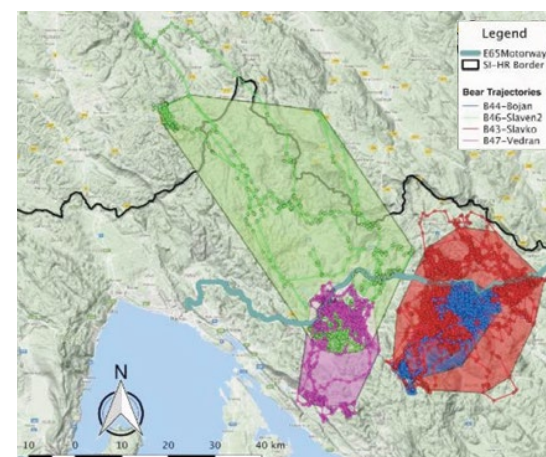
la su preko autoceste 59 puta: 49 puta iznad tunela, 8 puta ispod vijadukta i vjerojatno dva-put preko ograde (u području bez električne ograde) dok su od 4-19% vremena provodili unutar jednog kilometra oko autoceste. Jedan medvjed (Slaven 2) odšetao je u Sloveniju i na-trag četiri puta koristeći ukupan prostor od 904 km².

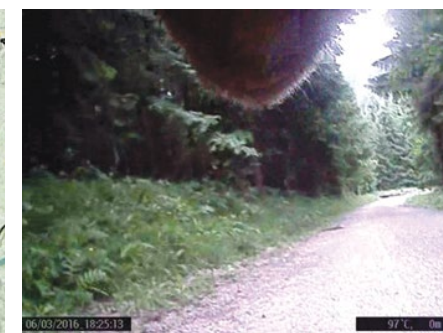
Medvjed Slaven 2 hodao je 6 km duž ograde autoceste, na dijelu gdje je postavljena električna ograda, sve dok nije prešao iznad tunela Vršk.

Medvjed Slavko s GPS orlicom uhvaćen foto-zamkom.

Položaji i područja kretanja medvjeda duž autoceste Rijeka – Zagreb.

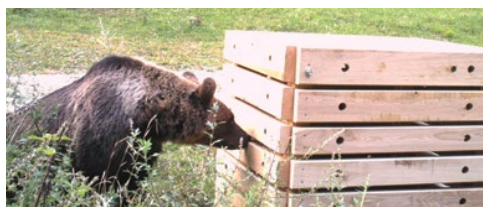
Primjer snimke video kamere postavljene na GPS ogrlicu: mužjak Franc šće šumskim putem.

Sanduci za kompost »otporni na medvjede« drže medvjede podalje od vašeg dvorišta

Učestalo prilaženje medvjeda ljudskim naseljima može izazvati zabrinutost i strah među stanovnicima, a zbog toga može predstavljati i ozbiljnu prijetnju dugoročnom očuvanju smeđeg medvjeda. Glavni razlog zbog kojeg medvjedi prilaze naseljima ostaci su ljudske hrane koji nisu zbrinuti na odgovarajući način: smeće, ostaci nakon klanja životinja, kućni otpad, kompost. Zbog toga smo, u sklopu projekta LIFE DINALP BEAR, prvi na svijetu osmislili i izradili sanduke za kompost „otporne na medvjede“ koje medvjedima sprečavaju pristup kompostu koji se u njih odlaže. S obzirom da ovakvi sanduci dosad nisu postojali, morali smo sami pronaći odgovarajuće rješenje. Izradili smo izuzetno robustne i otporne sanduke za kompost koji su prošli testiranje u stvarnim okolnostima u području Slovenije koje je najgušće nastanjeno medvjedima. Sanduci su izrađeni od čvrste hrastove građe i savršeno se uklapaju u ruralni okoliš. Mnogi stanovnici mjesta u kojima obitavaju medvjedi odmah su izrazili zainteresiranost za ovakve sanduke za kompost. Podijelit ćemo više od 100 sanduka

Sanduci za kompost »otporni na medvjede« izrađeni od masivnog hrastovog drva lijepo se uklapaju u ruralni okoliš

Organski otpad (kompost) u ovakvim robustnim »otpornim na medvjede« sanducima medvjedu je nedostupan.

Dosad su medvjedi u naše dvorište došli nekoliko puta jer bi se ondje hranili kompostom. Svake bi godine uništili naš plastični spremnik za kompost. Otkako smo dobili profesionalno dizajniran, drveni sanduk

„otporan na medvjede“ osmišljen u sklopu LIFE DINALP BEAR projekta, više se nismo sukobili s medvjedima. Osim toga, puno je atraktivniji što se dizajna tiče u odnosu na prijašnje spremnike za kompost.

Polona Mertelj, stanovnica sela Travna u Sloveniji

Sanduci za kompost „otporni na medvjede“ odsad su dostupni i za komercijalno korištenje

Ako i vi želite doprinijeti rješavanju sukoba između ljudi i medvjeda tako što ćete medvjedima spriječiti pristup ljudskoj hrani u naseljenim područjima, a time ih držati i podalje od naselja, možete kupite ovakav sanduk za kompost.

Majstori drvodjelje izrađuju ih u dvije veličine: 80x80x80 cm (cijena 205 €) i 100x100x100 cm (cijena 295 €). Izrađeni su od masivne hrastovine, a opremljeni su i mehanizmom za otvaranje te dijelovima za učvršćivanje na podlogu. Dodatne upite i pitanja uputite na e-mail adresu: klemen.trobec@gmail.com ili broj mobilnog telefona: +386 40 624 422.

Pastirski psi čuvari pomažu farmerima u zaštiti stoke

Uporaba pastirskih pasa čuvara (PPS-ova) dokazana je i učinkovita mjera za sprečavanje štete koju stoci nanose velike zvijeri. Cilj našeg projekta je uspostaviti radne linije pastirskih pasa čuvara koje će služiti kao izvor radnih pasa, potomaka i roditelja koji su se dokazali kao uspješni psi čuvari domaćih životinja (stoke).

U Sloveniji smo uspostavili radne linije pasa tri različite pasmine: kavaskog ovčara, krškog ovčara i tornjaka. Surađujemo s četiri iskusna uzgajivača pasa koji su već kupili pse koji sudjeluju u stvaranju radnih linija. Od istih ćemo novim vlasnicima podijeliti 20 novih psića. Prvi donirani psić bila je ženka kavaskog ovčara koja je postala članicom novog krda tijekom ljeta 2016. godine. Sljedeće leglo pastirskih pasa čuvara očekuje se ove zime.

U talijanskoj provinciji Trentino, 14 ovčara pasmine maremano distribuirano je motiviranim farmerima u periodu od 2014. do 2016. godine. Psi rade s ovcama, kozama, govedima, konjima i ljamama na farmama, ali i planinskim ljetnim pašnjacima.

Svake godine, pse pregledavaju veterinari i osoblje zaduženo za treniranje koji se brinu da je svaka životinja zdrava, dobrog fizičkog stanja, ali i odgovarajuće osposobljena. Stručnjaci za pse također s psima prolaze prve faze prilagođavanja novom okolišu jer je ovaj period od velike važnosti za buduće sposobnosti pasa i zaštitu krda stoke.

Vlasnik sam farme sa 150 koza, 6 magaraca i jednim konjem. Ljeti krda pasu velikim planinskim pašnjakom, a čuvaju ih četiri psa ovčara pasmine maremano. Pretrpjeli smo samo jedan napad medvjeda od 2014. godine. Psi svoj posao obavljaju savršeno, a sa stokom su se integrirali odlično. Jako sam zadovoljan što sam dobio ovu ponudu i sretan sam jer sam ulagao vrijeme u uzgoj i treniranje pasa.

Ivan Zanoni, uzgajivač koza iz Trentina u sjevernoj Italiji

Ovčar maremano pasmine čuva krdo koza u pokrajini Trentino u Italiji.

Tornjak Dexter postao je članom radne linije pastirskih pasa čuvara u Sloveniji.

Medvjedi interventni timovi u projektnom području

Upravljanje problematičnim jedinkama medvjeda i hitne situacije zahtijevaju organizirane i vješte timove stručnjaka koji hitne slučajeve mogu riješiti učinkovito i umanjiti rizike i potencijalne konflikte na najmanju moguću mjeru. Medvjedi interventni timovi (MIT-ovi) osiguravaju sigurnost ljudi i njihovog vlasništva te doprinose zaštiti medvjeda kroz suradnju s javnosti, a sve kako bi se izbjegle konfliktne situacije s medvjedima. MIT-ovi se sastoje od stručnjaka koji su obučeni da reagiraju u hitnim situacijama povezanim sa problematičnim jedinkama medvjeda ili s medvjedima koji se nađu u nevolji, da procjenjuju štete koje nanose medvjedi, ali i da promoviraju miroljubiv suživot između ljudi i medvjeda. Jedan od ciljeva projekta LIFE DINALP BEAR jest osigurati pokrivenost čitavog projektnog područja ovakvim timovima obučenih i aktivnih stručnjaka.

Novoosnovani MIT-ovi

Sve četiri zemlje i prije početka projekta organizirale su vlastite MIT-ove. Međutim, unutar projekta osnovana su još dva: regionalni MIT u talijanskoj Venetu i MIT Autocesta Rijeka-Zagreb u Hrvatskoj.

U Venetu su u zadnjih deset godina zabilježena viđenja ne više od jednog do tri medvjeda mužjaka godišnje, ali unatoč tome štete su prijavljivane svake godine. Vlasti su se suočile s posebno problematičnim medvjedima dvaput: 2010. godine kad je medvjed „Dino“ M5 ušao u zemlju iz Slovenije i 2014. godine kad je medvjed M4 stigao na ovo područje iz Trentina. Ovi su događaji potaknuli osnivanje interventnog tima koji je 2016. godine organiziran u sklopu projekta LIFE DINALP BEAR. Sadrži 60 članova Nacionalne šumarske službe i članova lokalne policije. Svi su prošli intenzivni trening i edukacijske programe u travnju 2016. godine. Hrvatski MIT Autocesta Rijeka - Zagreb uspos-

Medvjedi interventni tim u talijanskom Trentinu koristi „lajka“ pse koji im pomažu u radu.

avljen je 2015. godine, a sačinjava ga devet stručnjaka i nekoliko obučenih cestovnih radnika. Glavni mu je zadatak reagirati promptno u slučajevima kad medvjed ili druge divlje životinje nađu unutar ograde duž autoceste, brinu za sigurnost vozača i omogućavaju siguran izlaz s autoceste za medvjede ukoliko je to moguće.

Djelovanje MIT-ova podignuto je na novu razinu kvalitete

Unutar projekta donešene su međunarodne smjernice koje su, smatramo, važan korak prema upravljanju na razini populacije. Smjernice sadrže protokol po kojemu MIT-ovi trebaju postupati kad se suoče s određenim situacijama (ozlijeđenim medvjedom, usmrćenim medvjedom, medvjedom na autocesti, mladuncima bez majke, medvjedom koji nanosi štetu ili prijeti sigurnosti čovjeka). Osim toga, smjernicama je predviđeno objedinjavanje podataka sakupljenih tijekom i nakon intervencija i samim time unaprijeđenje kvalitete rada timova.

Novoosnovani MIT u Venetu uvježbava hvatanja medvjeda pomoću bačvaste klopke u Paluzzi (Udine, Italija) u travnju 2016.

Uvježbavanje hvatanja medvjeda pomoću Aldricheve zamke.

Uvježbavanje praćenja medvjeda označenih telemetrijskim ogrlicama.

MIT iz Veneta u Paluzzi (Udine, Italija) u travnju 2016., nakon 4 dana intenzivne obuke.

Zvučne plašilice na slovenskim prugama spašavaju živote medvjedima

Smrtnost u prometu predstavlja važan čimbenik ukupne smrtnosti smeđih medvjeda u Sloveniji i Hrvatskoj. U obje je zemlje najmanje 313 medvjeda smrtno stradalo u prometu u razdoblju od 2005. do 2014. (15 % ukupne smrtnosti), od čega je 45 % smrtnost na prugama.

Kako bismo umanjili utjecaj željezničkog prometa na slovensku populaciju medvjeda, proveli smo određene tehničke mjere na najproblematičnijim dijelovima ("crnim točkama") pruga kada su u pitanju sudari medvjeda i vlakova. Postavili smo 160 zvučnih plašilica na električnim stupovima duž 8 kilometara pruge između Ljubljane i Postojne. Te plašilice imaju senzore osjetljive na zvuk koji stvara vlak. Kada se vlak približava, počnu proizvoditi zvuk vrlo visoke frekvencije, koji upozorava medvjede na približavanje vlaka. Kako medvjedi nisu naviknuti na tu vrstu zvuka, postanu pažljiviji te posljedično pobjegnu s pruge nekoliko sekundi brže, što također znači i da češće izbjegavaju sudar.

Zvučne plašilice postavljene su na električnim stupovima duž pruga u Sloveniji kako bi se smanjili sudari vlakova i medvjeda.

Kako smanjiti stradavanje medvjeda na cestama? - Mi znamo

Smrtnost medvjeda na državnim, regionalnim i lokalnim cestama vrlo je velik problem u Sloveniji te predstavlja 37 % smrtnosti medvjeda u prometu. Kako bismo to smanjili, proveli smo dvije mjere: zvučne plašilice i, prvi put u Sloveniji, dinamički prometni sustav na državnoj cesti Ljubljana – Kočevje, gdje je ovaj problem i najveći.

Dva dinamička prometna sustava (elektronički znakovi s dodatnim sensorima i opremom) postavljeni su duž dvije 'crne točke' na toj cesti. Na obje lokacije ti su dinamički znakovi smješteni na svakoj strani ceste kako bi upozorili vozače.

Znakovi su povezani sa sensorima i aktiviraju se samo kada se medvjed ili neka druga velika životinja približavaju opasnom dijelu ceste. Ovi sustavi daju bolje rezultate nego običan znak upozorenja 'pažnja divlje životinje', jer su vozači oprezniji kada vide svjetlosni znak.

Uz to, 240 zvučnih plašilica sa sensorima postavljeno je na prometnim stupićima uz ceste, ukupno 7,3 kilometra dužine. Oni proizvode zvuk visoke frekvencije u slučaju približavanja vozila. Zvuk čini medvjede opreznijima te oni puno češće uspijevaju pobjeći od ceste.

Dinamički prometni znak, koji upozorava vozače o divljim životinjama u blizini ceste.

Zvučne plašilice sa sensorima postavljene su na prometnim stupićima uz cestu na najkritičnijim dijelovima ceste.

Smeđi medvjed približava se dijelu ceste, gdje su postavljeni dinamički prometni znakovi, za vrijeme video nadziranja u Jasnici 15.08.2016.

Postanite "medvjedu prijateljski"

Prihvatanje medvjeda na lokalnoj razini iznimno je važno. Osmišljene su razne aktivnosti kako bi se to postiglo, i to kroz promociju posebnih poslovnih mogućnosti za lokalne zajednice. Jedna od njih je i "medvjedu prijateljski" certifikat, koji naglašava dodanu vrijednost proizvoda i usluga koji su proizvedeni i obavljani na način da pridonose očuvanju medvjeda. Do sada su dodijeljena 52 takva certifikata. Među njima su med, mesni proizvodi i sirevi, koji su proizvedeni korištenjem prikladnih mjera zaštite od medvjeda, turistički programi koji potiču osvještavanje važnosti medvjeda i njihova staništa te drugi proizvodi koji aktivno promiču očuvanje medvjeda. Pišite nam na e-adresu dinalpbear@gmail.com ili se prijavite online na: <http://dinalpbear.eu/registracija-proizvoda/> i postanite "medvjedu prijateljski".

Uz pomoć međunarodnih stručnjaka osmislili smo Smjernice za odgovornu nepotrošnu upotrebu medvjeda u turizmu na hrvatskom, slovenskom i engleskom jeziku. Taj je priručnik bio i glavni edukacijski materijal na dva edukacijska seminara organizirana za turističke vodiče i zainteresirane lovce, koje su organizirali Sveučilište u Ljubljani i Sveučilište u Zagrebu.

Ručno izrađen medvjedić ima poseban zadatak promocije očuvanja medvjeda.

Pčelari koji primjenjuju medvjedu prijateljske prakse mogu dobiti "medvjedu prijateljski" certifikat za svoje proizvode od meda.

Međunarodna suradnja u nepotrošnoj upotrebi smeđih medvjeda u turizmu

LIFE DINALP BEAR uspješno je završio međunarodnu suradnju s dr. Alexandrosom Karamanlidisom iz Grčke, koja je rezultirala Smjernicama za odgovorne prakse u nepotrošnoj upotrebi smeđih medvjeda u turizmu. Alexandros posljednjih 15 godina radi na očuvanju medvjeda, a trenutačno je aktivno angažiran i na očuvanju ugrožene sredozemne medvjedice. Znanstveni je koordinator nevladinih organizacija ARCTUROS i MOM te je regionalni menadžer za Rewilding Europe.

Ključna je učinkovita komunikacija s javnosti

Kompilacija dosadašnjih projektnih publikacija

- 1 Zadržite medvjede divljima i podalje od ljudske hrane (letak)
- 2 Nepotrošna upotreba smeđih medvjeda u turizmu: smjernice za odgovorno upravljanje (smjernice)
- 3 Smeđi medvjed u Dinaridima i Alpama (brošura)
- 4 Kako se ponašati u staništu medvjeda (letak)
- 5 ŽIVOT s medvjedima – bilten LIFE DINALP BEAR 2015
- 6 Vodič kroz sukobe između ljudi i velikih zvijeri (priručnik)
 - Poster LIFE DINALP BEAR
 - Poster Suživot sa smeđim medvjedom (na slovenskom)
 - „Medvjedu prijateljski“ (letak)

1

2

3

4

5

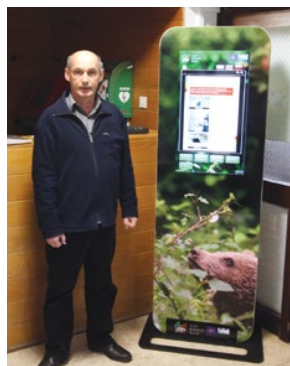
6

U 2016. godini objavili smo „Vodič kroz sukobe između ljudi i velikih zvijeri: Strategije i savjeti za učinkovitu komunikaciju i suradnju s lokalnim zajednicama“ dr. Setha Wilsona. Vodič nudi nove alate i inovativne pristupe za ljude na terenu koji žele očuvati smeđe medvjede i vukove koji dijele životni prostor s ljudima. Također, u vodiču se mogu pronaći praktični savjeti za učinkovitu komunikaciju te dokazane strategije za ostvarivanje partnerstva i suradnji s ljudima koji žive s velikim zvijerima.

Glavna misao vodilja koja se provlači kroz cijeli vodič je da su pozitivne poslovne veze između ljudi koji upravljaju divljim životinjama, lokalnih zajednica i ostalih zainteresiranih strana ključne za otkrivanje, smanjivanje i sprečavanje sukoba između ljudi i zvijeri.

Otvorene infofotočke projekta LIFE DINALP BEAR

U studenome 2016. održali smo službena otvorenja 4 infofotočke projekta LIFE DINALP BEAR u nacionalnim parkovima Risnjak, Plitvička jezera i Sjeverni Velebit te u Kaštelu Zrinski u Brodu na Kupi. Infofotočke nude osnovne informacije o projektu i biologiji i ekologiji smeđih medvjeda, savjete kako se ponašati u prisustvu medvjeda te promiču bolji suživot nudeći rješenja za sukobe i ekoturizam povezan s medvjedima. Posjetitelji mogu na njima odigrati i kviz, pomoću kojeg će testirati svoje znanje o medvjedima, ili različite tematske igrice, kao što su križić-kružić, parovi i puzzle.

Javno otvorenje infofotočke u NP Risnjak.

Porast nepotrošne uporabe medvjeda i „medvjedu prijateljskih“ proizvoda u Hrvatskoj

Medvjede utočište u Kuterevu zaslužilo je „medvjedu prijateljski“ oznaku zahvaljujući svojoj misiji spašavanja napuštenih mladunaca medvjeda te edukaciji posjetitelja. „Baka Dragica“ proizvodi vunene papuče (coklje) u Kuterevu. Grad Fužine izrazio je želju da postane „medvjedu prijateljski“ grad, što naš tim srdačno podržava. Promatranje medvjeda nudi NP Risnjak, Rewilding Europe i nekoliko lovišta blizu Delnica i Plitvičkih jezera. Farma „Queen Sheep“ proizvodi svoje proizvode na medvjedu prijateljski način: električna ograda, zatvorena noćna skloništa i pastirski pas. „Linden Tree Retreat“ nudi jahanje na Velebitu s promatranjem znakova medvjede prisutnosti. Danijel Popović iz Crnog Luga prodaje različite proizvode, a osušeni medvjedi izmet rasproda se najbrže.

„Medvjedu prijateljski“ proizvodi iz Kutereva.

Zatvorena noćna skloništa na farmi „Queen Sheep“.

Sklonište za promatranje medvjeda blizu Brušana, Rewilding Europe.

Središnja informacijska točka u općini Pivka smještena je u Parku vojne povijesti (Pivka, Slovenija), koji je ove godine posjetilo više od 40.000 posjetitelja. Usprkos tome što u Vojnom parku razvijamo drukčiju vrstu „zelenog turizma“, infofotočka projekta LIFE DINALP BEAR izaziva veliku pažnju i uvažavanje među posjetiteljima i uvelike pridonosi svjesnosti među planinarima na našem području i šire. Iznimno nam je drago da smo domaćini tako zanimljivoj i korisnoj interaktivnoj točki.

Janko Boštjančič, Javni zavod za upravljanje nasljeđem i turizam, Pivka, Slovenija

Nakon što je medvjed posjetio moj mobilni pčelinjak prošle godine, suočio sam se s velikom štetom. Kad me kolega informirao o mogućnostima da u sklopu projekta LIFE DINALP BEAR dobijem električnu ogradu za zaštitu svojih košnica, isprva nisam mogao vjerovati. Sad koristim zaštitnu opremu, a koristi od toga imaju svi: ja, moje pčele, ali i medvjedi. Koristim „medvjedu prijateljski“ oznaku s ponosom i informiram sve svoje kupce o projektu i zaštiti smeđeg medvjeda.

Andrej Bergoč, pčelar iz regije Ilirska Bistrica, Slovenija

Koordinator projekta

ZAVOD ZA GOZDOVE
SLOVENIJE
Slovenia Forest Service

Projektni partneri

Univerza v Ljubljani

vetmeduni
vienna

REGIONE DEL VENETO

PROVINCIA
AUTONOMA DI TRENTO

AUTOCESTA RIJEKA-ZAGREB
DROSTVO ZA AVTOCESTE I SCOPRIGRANJE AVTOCEST

Sufinancijeri

REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT
AND SPATIAL PLANNING

Ministry of Agriculture
Republic of Croatia

MINISTERIUM
FÜR UMLT,
LEBENSQUALITÄT
UND NACHHALTIGKEIT
ÖSTERREICH

BERND THIES
STIFTUNG

euronatur

O projektu

Akronim: LIFE DINALP BEAR

Naziv projekta: Upravljanje i zaštita populacije smeđih medvjeda u sjevernim Dinaridima i Alpama

Referenca: LIFE13 NAT/SI/000550

Trajanje projekta: 01/07/2014 – 30/06/2019

Internetska stranica: www.dinalpbear.eu

Pratiti nas možete na Facebooku (www.facebook.com/dinalpbear) i Twitteru (www.twitter.com/dinalpbear).

Kontakt: dinalpbear@gmail.com

O biltenu

Urednica: Nives Pagon

Priprema i pregled teksta: Samar Al Sayegh Petkovšek, Daniele Asson, Matej Bartol, Tomaž Berce, Sonia Calderola, Rok Černe, Petra Draškovič Pelc, Claudio Groff, Đuro Huber, Ida Jelenko Turinek, Miha Krofel, Aleksandra Majić Skrbinšek, Jasna Mladenovič, Nives Pagon, Slaven Reljić, Tomaž Skrbinšek, Matija Stergar, Bojan Vivoda, Seth M. Wilson

Fotografije, karte i grafovi: Daniele Asson, Tomaž Berce, Sonia Calderola, Daniele De Angelis, Petra Draškovič Pelc, Ida Jelenko Turinek, Mihajlo Kovačević, Miha Krofel, Roman Luštrik, Dejana Majstorović, Marko Masterl, Zoran Pavšek, Slaven Reljić, Matija Stergar, Meta Zaluberšek

Prijevod: Lidija Bernardić, Morana Zajec

Lektura: Lidija Bernardić, Đuro Huber, Slaven Reljić, Morana Zajec

Grafičko oblikovanje: Nuša Stanojević Suwa

Izdavač: Zavod za gozdove Slovenije

Ljubljana, prosinac 2016

**LIFE
DINALP
BEAR**

Upravljanje i zaštita populacije
smeđih medvjeda u sjevernim
Dinaridima i Alpama

S podrškom financijskog
instrumenta LIFE
Europske unije

